

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

Судбина Моамера Гадафија зависи искључиво од развоја ситуације на терену, али срећна околност за режим пуковника Гадафија је да, за разлику од Ирака, САД ни у ком случају неће извршити копнену инвазију. Питање је колико ће либијске регуларне снаге моћи да се носе са побуњеницима али Гадафијевим снагама иде у прилог то што су побуњеници у поприличној мери неорганизовани и недисциплиновани и питање је колико ће агенти ЦИА-е, који већ оперишу на терену, успети да побуњеничке снаге кохезивно довољно ојачају како би оне могле да угрозе регуларну армију Либије. Зато се побуњеници као и западна средства информисања користе свим средствима која им стоје на располагању како би ослабили морал либијских војника који подржавају владу Моамера Гадафија. Наиме, већ се спекулише да је један од Гадафијевих синова, Камис Гадафи, наводно погинуо што највероватније представља још једну дезинформацију која је пласирана у циљу психолошког и пропагандног рата [1]. Грађански рат који тренутно бесни у Либији умногоме подсећа на сукобе Сандиниста, који су подржавали социјалистички оријентисаног Данијела Ортегу, иначе актуелног председника Никарагве и Контре која је имала свесрду подршку ЦИА-е.

[2]

Између 1980. и 1989. године у сукобима је страдало преко 30.000 људи.

Огромна штета по француску војну индустрију

Уколико Гадафи ипак буде опстао на власти, након рата који ће сасвим могуће постати дуготрајан и исцрпљујући за обе стране, он ће готово несумњиво променити политику према многим земљама и то пре свега у погледу економских односа, политичке подршке и војне сарадње. На уму имамо пре свега поједине актуелне представнике власти у Србији који су се брже боље изјаснили против “кршења људских права од стране једног тиранина”. Сигурно је да ће доћи до значајне промене у политичком курсу Триполија

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

према Србији упркос поприличној подршци коју Гадафи ужива у великом делу српске јавности. С друге стране, било би веома занимљиво шта би се догодило са економским односима са владама оних земаља које су се здушно залагале за агресију на Либију. У овом контексту најпре морамо да поменемо Италију а нарочито Француску која је Моамеру Гадафију требала да испоручи авионе типа “Рафал” који управо бомбардују циљеве либијске армије служећи као ваздушна подршка побуњеницима. “Санкције ће највише погодити војну индустрију Француске, која је била у фази завршних разговора за продају Либији француских авиона „рафал”, у вредности од неколико милијарди долара, и војну индустрију Русије која је имала у изгледу извоз 150.000 нових „калашњикова” и 200 тенкова Т-90С оружаним снагама Либије,” изјавио је војни аналитичар Мирослав Лазански листу “Политика” [3]. Управо из овог разлога и чуде ратно-хушкачки позиви Николе Саркозија јер се у авио-индустрији врло добро зна да продаја скувих борбених авиона једној земљи отвара и врата за наредна потенцијална тржишта [4].

Што се Србије тиче она је недавно имала предуговоре око изградње војне болнице у Либији која би била по угледу на ВМА и као што то наводи Мирослав Лазански “било је предвиђено и да наш менаџмент једно време управља болницом, а да се либијски лекари и друго медицинско особље школује код нас”. Дакле, уколико Гадафи упркос свему буде опстао на власти највећи губитници у политичком погледу ће бити Барак Обама а нарочито Никола Саркози кога чињеница да његови Рафали бомбардују циљеве у Либији може веома скупо коштати и економски као и политички нарочито у светлу чињенице да јавност западних земаља све више устаје против војне интервенције у Либији. “Неколико хиљада људи протестовало је у суботу у Риму због војне интервенције НАТО против снага режима либијског лидера Моамера Гадафија. Демонстранти су на римском тргу Навони махали антиратним заставама у дугиним бојама и носили транспаренте на којима је писало “Не постоје хуманитарни ратови”. [5]

Чини се да ће ипак евентуалном продајом наоружања, уколико се Гадафи одржи на власти макар и у случају хипотетичке поделе Либије, дугорочно гледано највише

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

профитирати Русија и Кина. Наиме, Русија која је већ добила порастом цене нафте на светском тржишту, чиме је донекле компензовала финансијски губитак који је изазван нереализацијом војног уговора, евентуалном продајом својих Сухоја “Су-30”, које суседни Алжир већ поседује, Либији надоместити уговор о испоруци Рафала. Али у свему овоме не би требало искључити ни Кину која би Гадафију могла да понуди своје ловце типа “J-10” и то по много јевтинијој цени. Неуспех у Либији би свакако могао да представља велики политички пораз и понижење за НАТО., што би и могло да представља разлог уздржаности Русије и Кине које ипак чекају развој ситуације на терену и препуштају “иницијативу” коалиционим снагама јер постоји могућност процене да побуњеници самостално неће издржати без копнене интервенције Сједињених Држава и Северноатлантске алијансе у Либији која се по свему судећи неће догодити. При свему овоме највећи, политички и економски губитници могле би бити управо земље које су бомбардовале положаје регуларних снага Либије које су одане Гадафију.

Авантуриста и “миротворац” Обама

„Обама је истакао да Американци не треба и не могу да интервенишу у свакој кризи, али да, у ситуацији каква је у Либији, када међународна заједница подржи војни ангажман деловање, САД имају такву обавезу.” [\[6\]](#) “Имали смо јединствену способност да зауставимо покољ, у супротном издали бисмо сами себе.”

[\[7\]](#)

Барак Обама је на Универзитету за националну одбрану рекао и да се сада већ може рећи да је заустављено “смртоносно напредовање” Гадафија. “Не можемо да војно реагујемо где год дође до репресије, морамо да меримо своје интересе са потребом да се делује. Али, то не може бити изговор да се не делује”, поручио је председник САД. Следећа изјава председника Обаме сасвим довољно говори о количини цинизма спољне политике САД. Према речима председника Сједињених држава, САД су наводно “природно несклоне да користе силу у свим изазовима света, али када су њени интереси и вредности у питању, имају обавезу да делују”. Након што су побуњеничке снаге у Либији претрпеле поразе председник Обама је у интервју који су пренеле три највеће телевизијске мреже у САД, изјавио да је отворен за опцију која укључује наоружавање

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

побуњеника. “Не одбацујем ту опцију али је ни не укључујем. Сједињене Државе ће од сада преузети улогу подршке, која укључује обавештајну делатност, логистичку подршку, подршку приликом мисија потраге за несталима и спашавањем...”

[8]

, изјавио је Обама ТВ станици Ен-Би-Си. Овим је Обама показао да се нова администрација у Белој кући свакако суштински ни по чему не разликује од Бушове администрације. Карактери су се можда променили али се наравно стратешка политика САД не мења без обзира ко седи у Овалном кабинету.

[9]

Обама је такође упозорио да би инвазија на Либију представљала грешку која би наликовала на грешку која се догодила у Ираку 2003, чиме је фактички признао њену погубност.

[10]

Међутим, Обама се такође прибојава да би се крхка кохезија међу савезницима брзо распала уколико би дошло до копнене инвазије што најбоље потврђују и његове речи изречене на Националном Универзитету одбране у Вашингтону: “уколико покушамо да Гадафија збацимо силом с власти то би довело до распада наше коалиције”.

[11]

Овиме је Обама практично признао да је једина опција која је остала коалицији обука и наоружавање побуњеника што би могло, као у случају Никарагве, да води до дуготрајног и исцрпљујућег рата за обе стране. Обама је јасно ставио до знања да су шансе за копнену инвазију јако мале, између осталог зато што је упркос медијској слици о Гадафију као тиранину мали део америчке јавности спреман да прихвати нове жртве након Авганистана и Ирака. У овом контексту Либија би била кап која би препунила чашу а свакако да, с друге стране, ни Европљани нису спремни да гину у Сахари упркос Саркозијевим ратоборним изјавама. Ко би у име НАТО-а копнено интервенисао у Либији? Сигурно не Немци који су одбили да учествују у акцијама ваздушних удара а још мање Французи, јер јавност државе у којој живи толики број Арапа сигурно не би поднела тако нешто. Британце не морамо ни да помињемо јер ни они сигурно нису спремни да се након губитака у Ираку и Авганистану носе са новим жртвама.

Ваздушни удари, стога служе као једина подршка побуњеницима док је ЦИА [12], што су све светске агенције отворено потврдиле, на лице места већ послала своје оперативце који би покушали да обуче побуњенике који ипак посустају под нападима Гадафијевих снага које су упркос свакодневним ваздушним ударима показале своју виталност и

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

флексибилност. Међутим, пуно је отворених питања јер сумњиво је колико дуго ће Либијске трупе одане Гадафију моћи да напредују ка истоку земље јер, као што је Обама у свом говору и потврдио, побуњеницима ће константно стизати оружје из Египта и то и виду вишецевних бацача ракета. Гадафи с своје стране не може да себи приушти дуготрајнији сукоб мада је и та чињеница дискутабилна јер ниједан извор не наводи о коликом броју побуњеника се заправо ради. Уколико су они малобројни тешко да би могло да дође до значајније промене ситуацију на терену на начин на који би то Вашингтон и његови блиски НАТО савезници желели. Наравно, чињеница да не постоји јасно дефинисани фронт као и релативна близина побуњеника и Гадафијевих снага умногоме отежава дејства коалиционих снага што рецимо није био случај у Ираку, осим у почетним фазама рата у Кувајту.

Обама је у свом уживом обраћању јавности поново поменуо да је “народ” наводно устао против режима који је предузео “репресивне” мере. Обама није пропустио и да истакне чињеницу да је “Гадафи јасно изгубио кредибилитет и легитимитет као вођа нације” Уместо да поштује вољу свог народа Гадафи је изабрао пут бруталне репресије” [13] Наравно, Обама је “заборавио” да помене да је реч о класичној оружаном побуни. Осим тога он је изјавио како је “захваљујући храбрости мишкараца и жена и униформи тај циљ (заштита цивила постигнут)”.

[14]

Оно што директно демантује Обаму јесу бројне цивилне жртве у Триполију.

[15]

Циљеви ваздушних удара коалиционих снага били су и резервоари нафте у Мисрати.

Војска САД је потврдила да су крстарећи пројектили типа “Томахавк” испаљени са бродова који су стационирани у Средоземљу. Приликом напада испаљено је 110 пројектила док су Либијске власти потврдиле да је у овим нападима страдао велики број цивила што директно демантује изјаве председника Обаме. [16] На примеру Косова и Ирака као и Авганистана наравно имали смо прилике да видимо на који начин су бомбе спречиле страдања цивилног становништва.

Озбиљан испит за НАТО

Кључан показатељ интервенције у Либији је чињеница да снаге САД не могу да воде ратове на превише локација и зато покушавају да ангажују своје савезнике из НАТО пакта као и наводне демонстранте који служе као пешадија у борби против непогодних режима. Мада је одбијање Немачке да ступи у рат чињеница од огромне важности која илуструје да САД не могу да рачунају на НАТО пакт као јединствену структуру која би се увек нашла на услузи када се за то јави потреба или директива из Вашингтона. [\[17\]](#)

“Немачка је опрезна у вези са страним војним мисијама, које захтевају зелено светло Бундестага. Већ на удару јавности због ангажмана у Авганистану, немачка влада, која се бори са пољуљаним рејтингом и припрема за изборе, показала је додатну уздржаност у вези с Либијом.” Све ово потврђује и најновија вест да су САД повукле своје борбене авионе из Либије што представља јасан показатељ да упркос изјавама председника Обаме Америка не жели и не може себи да приушти нови Ирак или Авганистан и да јој је потребно прегруписавање снага које би евентуално послужиле као подршка из ваздуха за напад на наредне потенцијалне непријатеље “америчких виталних интереса” у свету. Услед свега тога НАТО потпуно преузима контролу над операцијама у Либији.

“Сједињене Америчке Државе планирале су да обуставе своје учешће у борбеним акцијама у Либији и лансирање ракета дугог домета “Томахавк” током прошлог викенда. Агенција АФП је пренела да су Сједињене Државе прихватиле захтев НАТО да наставе са учешћем у ваздушним ударима у наредних 48 сати, све до синоћ у 22 часа по средњеевропском времену. “Амерички борбени летови завршени су у 22.00 сата. НАТО преузима командовање америчким авионима у приправности”, гласи изјава портпарола Пентагона капетана Дарина Џејмса који је додао да “авиони америчке авијације остају у стању приправности уколико НАТО буде захтевао њихову подршку”. Борбене авионе за извођење напада и операција пресретања над Либијом сада ће обезбеђивати Велика Британија, Француска и друге чланице НАТО.”

[\[18\]](#)

Велика Британија и Француска дакле, преостају као главни носиоци борбених операција над Либијом помоћу борбених авиона типа “Торнадо”, “Еурофајтер”, “Рафал” и “Сепер Етендард”, што се може тумачити као повлачење САД и одустајања од прокламоване фамозне политике “заштите људских права” у Либији. Међутим, уколико се то заиста догодило у Либији то никако логички не повлачи да САД, упркос свим проблемима са којима се суочавају у погледу превеликог ангажовања својих трупа, одустају и од својих принципа када су у питању земље попут, Сирије, Венецуеле, Ирана или Северне Кореје која ипак представља једну сасвим другачију слагалицу у мозаику гео-политичких односа управо због Кине.

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

Хоће ли се НАТО авантура у Либији повољно окончати по Алијансу?

Пише: Владимир Јевтић
понедељак, 18 април 2011 09:55

